พระราชบัญญัติว่าด้วยการปฏิบัติต่ออากาศยานที่กระทำผิดกฎหมาย พ.ศ.๒๕๕๓

เหตุผลในการประกาศใช้

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปฏิบัติต่ออากาศยานที่กระทำผิดกฎหมาย พ.ศ.๒๕๕๓ เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจและหน้าที่ในการปฏิบัติต่ออากาศยานที่อาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศหรือภัยต่อสาธารณะที่เกิดจากการใช้อากาศยานที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายที่ปัจจุบันมีความหลายหลายมากขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารที่มีความเชี่ยวชาญและให้มีการประสานกันมากขึ้นในการปฏิบัติต่ออากาศยานนั้น แต่พระราชบัญญัติว่าด้วยการปฏิบัติต่ออากาศยานที่กระทำผิดกฎหมาย พ.ศ.๒๕๑๙ ยังมีบทบัญญัติไม่ชัดเจนเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารในการตรวจและพิสูจน์ฝ่าย การกักและยึดอากาศยานและการจับ ควบคุม และการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นผู้ควบคุมอากาศยานและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเรียกค่าใช้จ่ายจากการนำอากาศยานขึ้นสกัดกั้น จึงสมควรต้องปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

วันใช้บังคับ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปฏิบัติต่ออากาศยานที่กระทำผิดกฎหมาย พ.ศ.๒๕๕๓ นั้น ประกาศเผยแพร่ในราชกิจจานุเบกษาในวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เป็นต้นไป

สาระสำคัญของกฎหมาย

๑. ยกเลิกกฎหมาย

- พระราชบัญญัติว่าด้วยการปฏิบัติต่ออากาศยานที่กระทำผิดกฎหมาย พ.ศ.๒๕๑๙
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการปฏิบัติต่ออากาศยานที่กระทำผิดกฎหมาย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๒๒

๒. บทนิยามที่สำคัญ

- อากาศยาน หมายความว่า อากาศยานตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ[1]
- อากาศยานพลเรือน หมายความว่า อากาศยานที่จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศและอากาศยานซึ่งจดทะเบียนและมีสัญชาติตามกฎหมายระหว่างประเทศ

---

[1] พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ.๒๔๙๗ ได้กำหนดนิยามของอากาศยานไว้ว่าหมายถึงเครื่องทั้งสิ้นซึ่งทรงตัวในบรรยากาศโดยปฏิกิริยาแห่งอากาศ เว้นแต่วัตถุซึ่งยกเว้นไว้ในกฎกระทรวงซึ่งประกอบด้วย

๑.) ว่าวทุกชนิดซึ่งชักเป็นเครื่องเล่นหรือเพื่อการกีฬา

๒.) บัลลูนหรือลูกโป่งซึ่งมีปริมาตรไม่เกินหนึ่งลูกบาศก์เมตร

๓.) เครื่องบินเล็กซึ่งใช้เป็นเครื่องเล่น

๔.) เครื่องซึ่งทรงตัวในบรรยากาศโดยปฏิกิริยาแห่งอากาศต่อพื้นผิวโลก เช่น Hovercraft Ekranoplanes

๕.) ยานพาหนะทางน้ำที่ทรงตัวในบรรยากาศโดยปฏิกิริยาแห่งอากาศที่เป็นผลกระทบกับพื้นผิวโลก (Wing in Ground Effect Craft type A)

๖.) ยานพาหนะทางน้ำตาม (๕) และสามารถทรงตัวในบรรยากาศโดยปฏิกิริยาแห่งอากาศได้เป็นการชั่วคราวเพื่อหลบหลีกสิ่งกีดขวาง ทั้งนี้ การทรงตัวดังกล่าวต้องอยู่ในระดับสูงสุดไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบเมตรจากพื้นผิวน้ำ (Wing in Ground Effect Craft type B)

- ราชอาณาจักร ให้หมายความรวมถึง เขตแสดงตนเพื่อป้องกันภัยทางอากาศตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมร่วมกันประกาศกำหนด

- พิสูจน์ฝ่าย หมายความว่า การสอบถามและตรวจพิสูจน์ทราบแบบ สัญชาติและทะเบียนของอากาศยาน การปฏิบัติตามแผนการบิน และรายละเอียดเกี่ยวกับอากาศยานโดยการติดต่อสื่อสารทางวิทยุ กรรมวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ ทัศนสัญญาณ การใช้อากาศยานขึ้นสกัดกั้น หรือวิธีอื่นใด

- สกัดกั้น หมายความว่า การปฏิบัติการเพื่อทำการพิสูจน์ฝ่าย และการบังคับให้อากาศยานปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร และให้หมายความรวมถึงการทำลายอากาศยานในกรณีจำเป็นเพื่อรักษาความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือป้องกันภัยต่อสาธารณะ

- การกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรืออาจเป็นภัยต่อสาธารณะ หมายความรวมถึง การกระทำของอากาศยานที่ถือว่าอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรืออาจเป็นภัยต่อสาธารณะตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมประกาศกำหนด

- ผู้ควบคุมอากาศยาน หมายความว่า ผู้ควบคุมอากาศยานตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ และให้หมายความรวมถึงนักบินที่ส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศหรือรัฐต่างประเทศกำหนดให้เป็นผู้ควบคุมและรับผิดชอบความปลอดภัยของอากาศยานราชการหรืออากาศยานของรัฐต่างประเทศแล้วแต่กรณีด้วย

- เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร หมายความว่า เจ้าหน้าที่ทหารอากาศหรือเจ้าหน้าที่ทหารอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในแผนป้องกันภัยทางอากาศ

๓. ผู้รักษาการตามกฎหมาย

- ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ประกาศ และระเบียบ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของแต่ละกระทรวงหรือหน่วยงานของรัฐ

๔. อำนาจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร

- สั่งให้อากาศยานบินตามเส้นทางบินที่กำหนดในแผนการบิน หรือบินไปยังเขตแดน หรือบินให้พ้นเขตห้าม เขตกำกัดการบิน หรือเขตอันตราย หรือบินไปลงยังสนามบิน หรือที่ขึ้นลงชั่วคราวของอากาศยาน หรือสั่งให้อากาศยานกระทำประการอื่นตามที่จำเป็น[2]

---

[2] เขตห้าม เขตกำกัดการบิน หรือเขตอันตราย นั้น เป็นไปตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ.๒๔๙๗ โดยกำหนดห้ามอากาศยานทำการบินในเขตห้ามและเขตกำกัดการบินที่กำหนดไว้ในราชกิจจานุเบกษา โดยนิยามของ เขตห้าม เขตกำกัดการบิน หรือเขตอันตรายนั้น เป็นไปตามเอกสาร ICAO Annex 2: Rules of The Air ได้แก่

- เขตห้าม (Prohibited Area) ได้แก่ ห้วงอากาศที่ถูกกำหนดไว้เหนือพื้นดินหรือพื้นน้ำของรัฐซึ่งต้องห้ามสำหรับอากาศยานในการบิน (An airspace of defined dimensions, above the land areas or territorial waters of a State, within which the flight of aircraft is prohibited.)

- สกัดกั้นอากาศยาน เมื่อไม่สามารถตรวจและพิสูจน์ฝ่ายอากาศยานนั้นจากภาคพื้นได้ หรือเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า อากาศยานนั้นฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ กฎหมายอื่น หรืออนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศ เช่น การปฏิบัติตามแผนการบิน การบินเข้ามาในหรือออกจากราชอาณาจักร การพายุทธภัณฑ์ไปกับอากาศยาน หรือการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรืออาจเป็นภัยต่อสาธารณะ

- ใช้อาวุธประจำอากาศยานหรืออาวุธอื่นบังคับอากาศยานที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร ตลอดจนทำลายอากาศยานเมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารทำลายอากาศยานนั้นได้ โดยรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมทราบทันทีพร้อมด้วยเหตุผล[3]

- ตรวจ ค้น กัก หรือยึดอากาศยานและสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือสิ่งของที่จะใช้หรือได้ใช้ในการกระทำความผิด

- จับ ควบคุม หรือสืบสวนสอบสวน ผู้ควบคุมอากาศยานและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง และจัดส่งผู้ต้องหาพร้อมด้วยอากาศยาน หลักฐานสิ่งของที่ยึดไว้ รวมทั้งบันทึกทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในคดีที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารได้ทำไว้ไปยังพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่

- สั่งผู้ควบคุมอากาศยานหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องให้เคลื่อนย้ายอากาศยานหรือให้กระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร

- พิจารณาปล่อยอากาศยาน ในกรณีที่ได้ทำการตรวจและค้นอากาศยานหรือสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นแล้วปรากฏว่าผู้ควบคุมอากาศยานนั้นไม่จงใจใช้อากาศยานโดยผิดกฎหมายหรือฝ่าฝืนแผนการบิน และมิได้กระทำการอื่นที่ผิดกฎหมาย รวมทั้งไม่มีสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือสิ่งของที่จะใช้หรือได้ใช้ในการกระทำความผิดในอากาศนั้น

- เขตกำกัดการบิน (Restricted Area) ได้แก่ ห้วงอากาศที่ถูกกำหนดไว้เหนือพื้นดินหรือพื้นน้ำของรัฐซึ่งอากาศยานถูกจำกัดในการบินตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ (An airspace of defined dimensions, above the land areas or territorial waters of a State, within which the flight of aircraft is restricted in accordance with certain specified conditions.)

- เขตอันตราย (Danger Area) ได้แก่ ห้วงอากาศที่ถูกกำหนดให้มีกิจกรรมที่อาจเป็นอันตรายต่ออากาศยานในช่วงเวลาที่ระบุไว้ (An airspace of defined dimensions within which activities dangerous to the flight of aircraft may exist at specified times.)

[3] ในกรณีที่อากาศยานนั้นเป็นอากาศยานพลเรือน พระราชบัญญัติว่าด้วยการปฏิบัติต่ออากาศยานที่กระทำผิดกฎหมาย พ.ศ.๒๕๕๓ กำหนดให้ใช้วิธีการนำอากาศยานขึ้นสกัดกั้นเพื่อการพิสูจน์ฝ่ายเป็นหนทางสุดท้าย และเมื่อได้ทราบฝ่ายแล้ว ให้ใช้การติดต่อสื่อสารหรือทัศนสัญญาณเพื่อนำอากาศยานพลเรือนที่ถูกสกัดกั้นบินเข้าสู่เส้นทางบินที่กำหนดในแผนการบิน หรือนำไปยังเขตแดนหรือนำให้พ้นเขตห้าม เขตกำกัดการบิน หรือเขตอันตราย หรือนำไปลงยังสนามบินหรือที่ขึ้นลงชั่วคราวของอากาศยานตามที่กำหนด หรือสั่งให้อากาศยานพลเรือนกระทำประการอื่นตามที่จำเป็นแล้วแต่กรณี

- ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายนี้

- เก็บรักษาอากาศยาน สิ่งของ และหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ถ้าสิ่งของและหลักฐานที่เกี่ยวข้องนั้นเป็นทรัพย์ที่มีสภาพเป็นของเสียได้หรือไม่เหมาะแก่การเก็บรักษาหรือสร้างภาระให้กับทางราชการเกินสมควร ให้สามารถนำออกจำหน่ายได้ทันทีโดยการขายทอดตลาดหรือวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร

- อนุญาตให้นำอากาศยาน สิ่งของ หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการในกรณีที่ต้องเก็บรักษาไว้เป็นเวลานาน

๕. ค่าใช้จ่าย

- ให้เจ้าของอากาศยานหรือผู้ความคุมอากาศยานรับผิดชดใช้ค่าใช้จ่ายในกรณีที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารนำอากาศยานขึ้นสกัดกั้นหรือมีการปฏิบัติการเพื่อทำลายอากาศยานจากภาคพื้น

- การกำหนดค่าใช้จ่ายให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดค่าใช้จ่ายซึ่งประกอบด้วยผู้บัญชาการทหารอากาศเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนกรมการบินพลเรือน ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย เป็นกรรมการ และผู้บัญชาการกรมควบคุมการปฏิบัติการทางอากาศเป็นกรรมการและเลขานุการ เป็นผู้กำหนด

๖. การดำเนินการเรียกค่าใช้จ่าย

- ให้กองทัพอากาศเป็นผู้ดำเนินการในการเรียกให้เจ้าของอากาศยานหรือผู้ควบคุมอากาศยานชำระค่าใช้จ่าย และมีอำนาจในการยึดอากาศยานและสิ่งของไว้จนกว่าจะมีการชำระค่าใช้จ่ายครบถ้วน

- กรณีที่เจ้าของอากาศยานหรือผู้ควบคุมอากาศยานไม่ชำระค่าใช้จ่ายภายในเวลาที่กำหนด ให้กองทัพอากาศนำอากาศยานและสิ่งของที่อยู่ในอากาศยานออกขายทอดตลาดหรือขายโดยวิธีการอื่นและให้นำมาชำระเป็นค่าใช้จ่าย หากเหลือเท่าใดให้คืนให้กับเจ้าของอากาศยานหรือผู้ควบคุมอากาศยาน หากไม่พอชำระให้กองทัพอากาศมีอำนาจดำเนินการฟ้องคดีแพ่งเรียกค่าเสียหายต่อศาล

๗. บทกำหนดโทษ

- ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารที่ให้เคลื่อนย้ายอากาศยานหรือกระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีเหตุอันสมควร มีโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าผู้กระทำความผิดดังกล่าวเป็นผู้ควบคุมอากาศยานนั้นจะมีโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ